

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Polgármesteri jelentés 1908. évről.

(Folytatás.)

Kimutatása a közvágóhídon 1907. és 1908. évben levágott állatok után esedékes vágóhídi díjnak és két évi különbözetének.

Megnevezés	Egy darab állat után vágatási díj		1907. év		1908. év		1908. évben				
			levágott állatok száma	Vágatási díj	levágott állatok száma	Vágatási díj	Több		Kevesebb		
							K	f	K	f	K
Nagymarha	4	—	5,038	20,152	5,448	21,792	—	1,640	—	—	—
Borju egy éven felüli . . .	4	—	330	1,320	635	2,540	—	1,220	—	—	—
Borju egy éven aluli . . .	2	—	7,275	14,550	9,294	18,588	—	4,038	—	—	—
Juh és kecske	—	40	2,112	844	80	3,731	1,492	40	647	60	—
Bárány	—	20	7,761	1,552	20	6,149	—	—	—	—	322
Sertés 30 kgl. alól	—	60	90	54	—	97	58	20	4	20	40
Sertés 30 kgl. felül	1	20	29,855	35,826	—	32,615	39,138	—	3,312	—	—
Összesen	—	—	52,461	74,299	—	57,969	83,608	—	10,861	80	322
Végeredmény	—	—	—	—	—	—	—	—	10,539	40	—

Levágott 1908. évben.

Bika	81	Ökör	1,390
Tehén	3,838	Növendék	6,549
Borju	3,427	Bivaly	92
Juh	3,721	Bárány	6,149
Kecske	10	Sertés	32,712

A közvágóhídon 1908. évben befolyt pénzbevétel és forgalom.

A fizetett díj minősége	A kiadott bárcák száma	Megnevezés	Darab szám	1 drb. után fizet- tett illeték		Befizetés			
				K	f	Egyenként		Összesen	
						K	f	K	f
Bélmosás	1-től	nagymarha	—	—	10	—	—	—	—
		borju	—	—	06	—	—	—	—
		sertés	30,588	—	04	1,223	52	1,223	52
Istálló pénz	788-tól 2186-ig	nagymarha	1,418	—	20	283	60	—	—
		borju	636	—	06	38	16	—	—
		sertés és juh	23,908	—	04	956	32	1,278	08
Mázsálás díj . . . . . Vidéki hus községi pótl. Hűtők használata	1-től 384-ig	—	—	—	—	—	—	433	52
		—	—	—	—	—	—	2,681	96
		—	—	—	—	—	—	—	425
Összesen	—	—	—	—	—	—	—	6,052	08

Debreczen sz. kir. város világitási vállalata.

Világitási vállalatunk 1908. évi VIII-ik üzlet-éve jelentős és fontos változásokat hozott magával, melyek működésünk és üzleti tevékenységünk körét nagy mértékben kiterjeszteni vannak hivatva. Ez évben fejeztük be az 1907-ben megkezdett villamos építkezést és 1908. év október hó 2-án kezdtük meg a város közönsége számára a villamos áram szolgáltatását, amely azóta legszebb reményekre jogosítóan fejlődik.

Légszeszgyárunk ez évben is élénk tevékenységet fejtett ki. Felállítottuk és az év végével üzembe helyeztük ammoniak sulphat gyárunkat, mely elsősorban mezőgazdaságunk érdekeit van hivatva szolgálni; utca hálózatunkat 285 méterrel növeltük, utca lámpáink számát 40-el szaporítottuk, annak dacára, hogy a villamos ivlámpák felállításával több gázlámpát leszereltünk. A hálózat jó karban tartására nagy gondot fordítottunk, aminek eredménye a gázvesztesség egyre esökkenő arányán is meglátszik és egész év folyamán nem fordult elő számottevő csőtörés vagy gázömlés a városban.

A gázfogyasztás fejlődése kedvező volt, sőt ha a villamos telep megnyitását figyelembe vesszük, meglepően erős. Ez évben emelkedett először évi termelésünk 2 millió és egy napi gázszolgáltatásunk 10,000 m³ felé.

Az állandó szigorú ellenőrző vizsgálatok a gáz minőségét illetőleg egész évi átlagban a napenkénti legkisebb nyomásra 36·9^m-t, fényerőre

15·92 gyertyát, szénsavra 2·20% ot, kénes tisztálanságra 0%-ot, fajsulyra 6·429-et, tehát a szabályzatban előírttnál minden tekintetben jobb eredményeket mutattak. Mindazonáltal tény, hogy a téli esték egynémely óráiban nem voltunk képesek a közönség igényét teljesen kielégíteni, aminek oka gyárunknak rendkívüli túlterheltsége volt, melyen a villamos világitás behozatala sem enyhített. Éppen ezért légszeszgyárunk gyökeres kibővítése halaszthatatlanná lett és az ide vonatkozó munkálatok a városi Tanács és a bizottsági közgyűlés előrelátó áldozatkészsége folytán máris folyamatba vétettek.

Világitási vállalatunkat az év folyamán nevezetes személyi változások érintették.

A világitási vállalat ugyanis ez évben elvesztette két kitűnő tagját, Szabó Kálmán országgyűlési képviselő urat, a bizottság kiváló tagját és Frohner Géza urat, a világitási vállalat főkönyvelőjét.

Az év folyamán a villamos telep megnyitásával betöltendő lett a világitási szabályzat értelmében az igazgató helyettes mérnöki állás. A városi Tanács e helyre Aberle Raymunk gépészmérnököt helyezte, ki a villamos építkezések szakszerű vezetésével képzettségét már teljes mértékben beigazolta.

Az 1908. évi üzleti haszoneredmény 161,369 K 85 fillér volt, 8784 K 2 fillérrel kevesebb, mint 1907. évben. — A mérleg, veszteség és nyereség és egyéb kimutatásokat a következőkben közöljük.

A világitási vállalat mérlegszámlája 1908. évben.

Főkönyvi lapszám	Tartozik	Összeg				Főkönyvi lapszám	Követel	Követel			
		K	f	K	f			K	f	K	f
6	Pénzkészlet			20,519	25	4	Tartalék-alap			88,656	16
34 41 63 69	Takarékpénzt.betétek			25,000		5	Légszeszgyár érték csökkenése			491,583	21
	Óvadék:					14	Többek számlájára:				
31	3300 K n.é. magy. kor. járadék, letétben a Máv.-nál	3,103	95			40	Fogyasztók óvadéka Balogh Mihály munkássegély-alap ...			7,091	08
	Fogyasztók óvadéka-nak ellentétele ...	7,091	08	10,195	03	1	Debreczen sz. k. város				
	Adósok:					a)	világitási alapítv.	122,808	22		
24	Szerelések után	57,939	94			b)	1908. évi nyereség	161,369	85	284,178	07
59	Légszeszeladás	2,702	60								
23	Kőszéneladás		91	80							
62	Pirszéneladás		729	22							
58	M. kir. államvasut... ..		198	45							
49	Varosi Tanács		2,182	28							
32	Házipénztár (városi világitás)		50,000								
48	Villamos telep	32,250	46	136,094	75						
	Készletek:										
55	Árukészletek	104,660	17								
56	Kőszénkészlet	43,400	—								
57	Pirszénkészlet	9,300	—								
51	Kátránykészlet	9,374	—	166,734	17						
38	Irodaberendezés... ..		—	4,000	—						
53	Légszeszmérők kölcsönbérben		—	4,376	33						
26	Fuvartartás		—	200							
25	Légszeszgyár		—	504,796	55						
			—	871,816	81					871,816	81

A világítási vállalat veszteség és nyereség számlája 1908. évben.

Főkönyvi lapszám	Tartozik	Összeg		Főkönyvi lapszám	Követel	Összeg	
		K	f			K	f
29	Tiszti fizetések	15,454	99	35	Kamat számla	2,321	13
30	Költség	15,123	21	65	Légszesz számla	278,390	79
26	Fuvar tartás	3,964	55				
36	Légszesz jutalék	4,274	94				
54	Adó	16,564	46				
37	Behajthatatlan követelések	153	08				
55	Városi üzlet szerelések	14,690	20				
64	Gyárfenntartás	30,770	68				
28	Utcalámpa fentartás	18,375	96				
	1908. évi nyereség	161,369	85				
		280,711	92			280,811	92

A légszesz előállításának költsége 1908. évről.

Termelés	2 074,150 m ³
Eladás	1 921,409 m ³

Kiadások.

Fuvar tartás	3,964,55 K
Gyárfenntartás	30,750,68 „
Utcalámpák fenntartása	18,375,96 „
Tisztviselők fizetése	15,454,99 „
Üzleti költségek	15,123,21 „
Adó	16,564,46 „
Engedmények nagyfogyasztóknak	4,274,94 „
Behajthatatlan követelések	153,08 „

Munkabérek a légszeszgyártásnál	17,492,71 K
Köszén	209,059,60 „
Pirszén, a kemencék fűtéséhez	37,566,— „
Összesen	368,778,18 K

1 m³-re esik 19,192 fillér.

Bevételek.

Pirszénből	142,886,88 K
Kátrányból	17,276,90 „
Összesen	160,163,78 K

1 m³-re esik 8,336 fillér.

Egy köbméter légszesz előállítási költsége 10,856 fill

A légszesz fogyasztás eloszlása havonként 1908 évben.

	Utca vi- lágítás	Városi épületek	Motor	Fűtés	Kulturális közinté- zetek	Színház	M. kir. állam- vasutak	Dohány- gyár	Magáno- sok vi- lágítása	Világítási váll. fo- gyasztása	Veszteség	Összesen
Január	40788	13658	6974	28168	15418	5438	14369	4864	119604	8000	10839	268360
Február	33980	10543	5581	20938	11973	4892	11653	4291	94093	6500	6916	211360
Március	30515	8295	5676	15347	8948	4730	9048	2701	80023	5000	8053	178660
Április	24023	6011	5628	10110	7039	5128	8282	2373	68030	3500	5146	146170
Május	20205	5544	6659	5648	5315	3149	5624	1965	53142	2600	8399	118250
Junius	15774	4582	6216	5391	3909	—	4656	1910	43159	2000	7272	94860
Julius	19208	4654	6227	4821	2952	—	4526	1615	37357	2000	8320	91680
Augusztus	24832	5676	6663	4750	3795	—	5442	2135	46455	2600	1152	103500
Szeptember	29701	6132	6552	6237	7910	—	8464	3048	63128	3200	6118	140490
Október	37356	6160	6709	9800	11186	4424	10534	4197	85741	5000	9563	190670
November	40454	11047	8439	21701	15647	5028	13928	5522	112029	9300	5785	248880
December	45006	14877	9128	25013	13290	4872	16426	5089	122091	12700	12778	281270
Összesen m ³	361782	97443	81352	157924	107373	37661	113312	39710	924852	62400	90342	2074150
Százalékban ...	17,45	4,69	3,93	7,61	5,18	1,82	5,46	1,91	44,59	3,01	4,35	100,00

A városi épületeknél kimutatott fogyasztásból 23,386 m³ motorokon, 16,446 m³ fűtésre használtatott fel. Ezzel együtt a motorok gázfogyasztása 204,738 m³ = 5,05%, a fűtés 174,370 m³ = 8,40%, vagyis az összes ipari gázfogyasztás 279,108 m³ = 13,45%.

Évenkénti légszesztermelés 1898—1908-ban.

10 évi termelés emelkedését a következőkben mutatom be:

1898. termés	779,620 m ³
1899. "	798,000 "
1900. "	844,835 "
1901. "	894,255 "
1902. "	1.003,790 "
1903. "	1.203,330 "
1904. "	1.411,590 "
1905. "	1.590,300 "
1906. "	1.787,420 "
1907. "	1.932,000 "
1908. "	2.075,150 "

Az utca vezeték hossza, átmérője és köbtartalma.

250 mm. átmérőjű vezeték . .	430 m.
215 " " "	510 "
200 " " "	545 "
175 " " "	210 "
150 " " "	6.170 "
120 " " "	1,090 "
100 " " "	5,765 "
90 " " "	1,945 "
80 " " "	4,180 "
60 " " "	2.560 "
50 " " "	12.860 "
40 " " "	15.840 "

Összesen 52.095 m.

melynek összes köbtartalma kerekén 305 m³.

Megjegyzem, hogy nincsenek ideszámítva az utcalámpákhoz és az épületekhez vezető u. n. csatlakozó vezeték, számszerint kb. 2000, melyek többnyire 25, 40 és 50 mm. átmérővel bírnak, összes, földben fekvő hosszuk kb. 15.000 méterre, köbtartalmuk 20 m³-re tehető.

A város könyvnyomda-vállalata 1908. évben.

A városi nyomdának, mint házi kezelésbe vett vállalatnak 1908. évi eseményeiről és működéséről a következőket említem meg.

A Fries József üzletvezető nyugdíjazása folytán megüresedett üzletvezetői állást Keresztessy István h. üzletvezetővel, a könyvelői állást pedig

Budaházy Dezső számvevőgyakornokkal töltötte be a városi Tanács.

Fries József nyugalmazott üzletvezető, aki 1859-től 1899-ig önzetlen munkával, nagy szak-tudással vezette a nyomdát, 1908. évi szeptember hó 13-án meghalt.

A nyomda üzemképességének fokozására és a nyomtatványok szebb kiállítása szempontjából egy Wörner-féle kétpályás, fogaskerék hajtású, gőgő járatu, négy felrakó hengerű, illusztráció és autotypia nyomásra alkalmas gépet, gépeink hajtására az eddigi légszeszmotor helyett hét darab villanymotort és az üzlethelyiségek fűtésére négy nagy légszeszkályhát szereztünk be.

A felügyelő-bizottság 14 ülést tartott s azon-kivül a felügyelő-bizottság tagjai az ellenőrzés és felügyelet gyakorlása végett soronként meg-jelentek a nyomda helyiségében s személyesen győződtek meg a vállalat helyes vezetéséről és működéséről.

Az év folyamán megrendelésre készült 3175 féle nyomtatvány 189,735 kor. 27 fill. értékben.

Az évi mérleg 49.031 kor. 80 fill. tiszta nye-reséget tüntet fel, 4031 kor. 80 fillérral többet a mult évinél.

A szabályrendeletünk rendelkezései alapján a felügyelő-bizottság a következő javaslatot tette:

Veszteségi tartalékalapra fordítandó 2%	1.000 K — f
Jutalékra fordítandó 20%	9,600 " — "
Kétes követelések tartalékalapjához csatolandó	2,931 " 80 "
Rendkívüli tartalékalaphoz csatolandó	3.500 " — "
Rendes tartalékalaphoz csatolandó	16.000 " — "
Házipénztárba beszolgáltatandó	16,000 " — "

Ily módon a kétes követelések tartalékalapja 8000 koronára, veszteségi tartalékalap 1000 koronára, a rendkívüli tartalékalap 7500 koronára, a nyomda fejlesztése céljából létesítendő rendes tartalékalap pedig 96.000 koronára növekedett, ami az üzletvezetés helyességét s a vállalat életre-valóságát igazolja.

A nyomda eredményszámláját a következő táblázatok mutatják.

A városi nyomda-vállalat eredményszámlája 1908. évről.

Veszteség	Egyenként		Összesen		Nyereség	Egyenként		Összesen	
	K	f	K	f		K	f	K	f
Leírás felszerelésekből	—	—	4,574	54	Áru számlán	—	—	139,334	21
Személyzet fizetése . . .	70,660	44	74,060	44	Hirdetési díj számlán . . .	699	37	1,768	30
" lakbére	3,400	—			Kamat számlán	1,068	93		
Vegyes költség	4,957	78							
Fűtés, világítás	3,535	90							
Olaj és festék	2,643	66							
Helyiségbér	1,000	—	12,137	04					
Engedmény	—	—	1,298	69					
Nyereség	—	—	49,031	80					
			141,102	51				141,102	51

Debreczen sz. kir. város nyomdai vállalatának mérlegszámlája 1908. évben.

Vagyron	Egyenként		Összesen		Teher	Egyenként		Összesen	
	K	f	K	f		K	f	K	f
Pénztári készlet	5,558	35			Debreczen szab. királyi város tőke	100,000	—		
Debreczeni Első Takar-pénztárba	33,235	—			Tartalékalap... ..	80,000	—	180,000	—
Letét	10,200	—	48,993	35	Rendkívüli tartalékalap	4,000	—		
Felszerelés			105,000	—	Kétes adósok tartozéka	5,068	20	9,068	20
Adósok			54,682	34	Hitelezők				2,809
Árukészlet			32,233	72	Nyereség				49,031
			240,909	41				240,909	41

A városi szegényház állapota.

A városi szegényház, mint emberbaráti intézmény az elmúlt 1908. évben a fennálló szabályzat szerint működött.

Ápolás alatt volt 1908. évben 119 férfi 42 nő.

Ezekből református volt. . . . . 143 ápol

„ róm. kath. „ . . . . . 13 „

„ gör. kath. „ . . . . . 2 „

Debreczeni illetőségű . . . . . 151 „

Idegen „ . . . . . 8 „

1908. évben meghalt . . . . . 25 „

Kibocsátott családjukhoz . . . . . 3 „

Önként eltávozott . . . . . 31 „

Ápolás alatt maradt . . . . . 102 „

Hosszmértéket . . . . . 11 darabot.

Folyadék mértéket . . . . . 202 „

Hordót . . . . . 3700 „

Száraz tárgy mért. . . . . 069 „

Sulyt . . . . . 392 „

Mérleget . . . . . 141 „

Gázórát . . . . . 159 „

Összesen 5214 darabot.

Ezen hitelesítésekért befolyt . . . . . 2,632 K 54 f

A gázgyár részére hitelesített 159

darab óráért . . . . . 400 K 10 f

Összesen 3,032 K 64 f

Debreczen sz. kir. város kulturális és emberbarát kiadásai.

Református egyház . . . . . 6,976 K 06 f

Róm. kath. egyház . . . . . 2,404 „ 68 „

Ag. hitv. ev. egyház . . . . . 162 „ 88 „

Görög kath. egyház . . . . . 284 „ 82 „

Izraelita egyház . . . . . 578 „ 56 „

Ref. főiskola . . . . . 51,702 „ 06 „

Ref. felsőbb leányiskola . . . . . 13,105 „ — „

Állami főreáliskola . . . . . 18,000 „ — „

Ref. elemi iskolák . . . . . 71,716 „ 75 „

Róm. kath. elemi iskolák . . . . . 3,060 „ — „

Ag. ev. elemi iskolák . . . . . 1,338 „ 05 „

Gör. kath. elemi iskola . . . . . 2,512 „ 78 „

Izraelita elemi iskola . . . . . 8,475 „ 44 „

Keresk. tanonciskola fenntartása . . . . . 6,000 „ — „

M. kir. hadapródiskola . . . . . 800 „ — „

Ludovika akadémia . . . . . 856 „ — „

Ó Felsege koronázási-alap . . . . . 2,400 „ — „

Községi iskolák . . . . . 10,069 „ 97 „

Óvodák . . . . . 14,124 „ 75 „

Intézetek . . . . . 37 „ — „

Ref. szegényápoloda . . . . . 12,350 „ 70 „

Róm. kath. szegényápoloda . . . . . 939 „ 50 „

Gazdasági ismétlő iskola . . . . . 7,758 „ 98 „

Kereskedelmi iskolára . . . . . 2,000 „ — „

Városi nyugdíj-alapra . . . . . 10,000 „ — „

Honvédsírok rendezése . . . . . 400 „ — „

Főiskolai nyilvános olvasóterme . . . . . 1,600 „ — „

Csokonai-körnek . . . . . 1,200 „ — „

Debreczeni Zenedének . . . . . 8,000 „ — „

Iparos segédek szakr. tanfolyamára . . . . . 600 „ — „

Esküdtbírói tagok összeírása . . . . . 1,000 „ — „

Polgári iskolának . . . . . 8,000 „ — „

Pénzforgalom.

Élelmezésre szükséges összeg . . . . . 17,916 K 21 f

Ebből megtérült Debreczenből . . . . . 723 „ 09 „

„ „ idegenből . . . . . 894 „ 40 „

És így az alamizna váltságra esett . . . . . 16,292 „ 72 „

A konyhakertészetből befolyt . . . . . 3,594 „ 25 „

Ennek ellenében vetemény magvakra és munkadíjra kiadatott . . . . . 394 „ 36 „

Tiszta bevétel tehát . . . . . 3,199 „ 89 „

Kosárkötés és tollfosztásból befolyt . . . . . 215 „ 18 „

Ebből 1/3-ad rész munkadíj . . . . . 71 „ 73 „

Marad az alamizna váltságra . . . . . 143 „ 45 „

Alamizna váltságból befolyt . . . . . 54,895 „ 25 „

Vegyesekből . . . . . 589 „ 97 „

Pénztári maradvány 1907. évről . . . . . 9,336 „ 64 „

Összes bevétel 69,782 K 69 f

Összes kiadás 39,638 K 64 f

Maradvány 1909. évre 30,144 K 05 f

A szegények évi ellátása fejenként 249 koronába, napi ellátása személyenként 68 fill. került.

Az intézeti ápoltak lelki szükségleteinek kielégítése az imateremben történt ünnep- és kéthetenként vasárnap. Uri szent vacsorában is részesültek. Az istenitiszteleteken a környék lakossága is részt vett.

Mértékhitelítő hivatal.

Városunk mértékhi elesítő hivatala az 1908. évben a következő hitelesítési munkálatokat véggezte:

Nőipariskolai tanfolyamra	5,000	K — f
Debreczeni siketnéma iskola	2,000	„ — „
Városi nyugdíj-alap segélyezése	61,669	„ 56 „
Városi muzeum	7,466	„ 34 „
Mentő intézményekre	3,088	„ — „
Városi könyvtár	1,000	„ — „
Városi szegények segélyezése	12,000	„ — „
Szövőipar iskola céljaira	600	„ — „
Orsz. gyermekvédő egyesület	5,000	„ — „
Kézügyesítő egyesületnek	1,000	„ — „
Főiskolai könyvtár	1,500	„ — „
Képvásárlásra	1,000	„ — „
Magyarvédő eg	20	„ — „
Magyar gyáriparosok országos szö-		
vetségének	100	„ — „
Öreg honvédek	400	„ — „
Petőfi házra	1,000	„ — „
Műpártoló egyesület segélye	1,000	„ — „
Székelytársaság segélye	400	„ — „
Iparos tanonc könyvtárra	200	„ — „
Fazekas emlékműre	2,500	„ — „
Kassai Rákóczi-szoborra	500	„ — „
Polgári iskola segélye	1,500	„ — „
Alkoholelleses szövetségnek	500	„ — „
Országos háziipar szövetségnek	200	„ — „
Nagyerdei iskolai játszótér	4,710	„ — „
Egyházi iskolák fenntartási pót-		
hitele	12,000	„ — „
Gör. kath. egyház iskolai segélye	12,353	„ 92 „
Tanyai iskolák építése	239,397	„ 50 „
Ref. elemi iskolák építése	61,497	„ 38 „
Bábaképezde építése	3,156	„ 31 „
Városi szegényház kibővítése	1,459	„ 20 „
Gazdasági ismétlő iskola építése	464	„ 05 „
Ref. ispotályi szegényház építése	25,593	„ 66 „
Izraelita hitközség iskolaépítési		
segélye	26,000	„ — „

(Folyt. köv.)

ad. 7088.
1904.

Debreczen sz. kir. város vásárhelypénz szabályzata.

(Javaslat.)

1. A város területére eladás végett behozott, ugyszintén a köztereken, utcákon árusítás végett kirakott vagy járva áruba bocsátott élelmi cikkek, termények, állatok és bármilyen egyéb áruk után, akár naponként, akár heti- vagy országos vásárokon történik az árusítás, terület használatáért használati-díj, ugynevezett helypénz szedetik.

Ugyszintén helypénz szedetik a panoráma, lovarda, erőművészeti s általában belépti-díj mellett megtekinthető minden látványosság után.

A vásárhelypénz fizetése alól mentesség semmi körülmények közt nem engedélyezhető.

2. A városba elárusítás végett a sorompón át behozott cikkek után a vásárhelypénz a vámsorompónál fizetendő.

Minden egyéb áruk után, a vásárhelypénz, az árusítás helyén, avagy járva árusított cikkektől a város területén bárhol szedhető.

3. A vásárhelypénz az elfoglalt terület után, amennyiben az több napon át elfoglalva tartatnék, naponként fizetendő — s így ha a vásárhelypénz a városba való behozatalnál az áru után egy napra már megfizettetett volna, ugyanazon áru után a további napokon az árusításnál helypénz szedendő.

Ha a fogatokon, vagy tartályokba behozott áruk után a vásárhelypénz a vámsorompónál megfizettetett, azonban a kirakodásnál nagyobb helyet foglalnak el, mint ami a fizetett vásárhelypénznek megfelel: az esetben a többlet pótlólag fizetendő. Heti, ugyszintén országos vásárok alkalmával a vásárhelypénz egyszerre és az egész vásár tartamára fizetetik. Kivéve a helybeli iparosokat, akik — a meghatározandó területi helyért — a helypénzt egy összegben egész évre, de előre befizethetik.

4. Ha valaki egy helyen többféle árucikket árul, az összes árukat egybevéve a vásárhelypénz azon tétel szerint fizetendő, mely az egyes cikkek közül a legmagasabb díjtétel alá esik.

Ha azonban olyan különféle áruk rakatnak ki, melyek után a díj darabszámra fizetendő, ezek után a díj darabszámra szedendő.

5. Vásárhelypénzt fizetni úgy a helybeli, mint vidéki tartozik, azon külömbiséggel azonban, hogy az állandó helybeli lakos, kereskedők, iparosok és egyéb árusok — ideértve az eladással, habár nem iparszerűleg foglalkozó termelőket is — az árszabás szerinti díjak felét fizetik.

Azok, kik árusítanak, üzletszerűen foglalkoznak, az egész díjat fizetni kötelesek.

6. Azon árus, aki egy □ méternél kisebb területet foglal el, egy egész □ méternek megfelelő helypénzt tartozik fizetni. Azon esetben, ha az egész □ méteren felül még további terület is foglaltatnék el: az $\frac{1}{2}$ □ méteren alóli hanyadrész számításba nem jön, de a $\frac{1}{2}$ □ méternyi, vagy ennél nagyobb hanyadrész is egésznek vétetik.

7. Azon áruk után, melyek a városon — a jószágok etetésére szükséges időn tuli megállás nélkül — átvitetnek, a fizetett vásárhelypénz visszatérítettik, de csak azon esetben, ha az átvitel szándéka a vámsorompónál azonnal bejelentetett, ez a bárcára az áru minősége és mennyisége kitüntetésével feljegyeztetett.

Ha azonban az áru részben, vagy egészben a városban eladatik, vagy másként tulajdonost cserél, a vásárhelypénz visszatérítésének helye nincs.

8. A fizetett vásárhelypénzről, a díjszedésre jogosultak által, a tanács által előirt bárca szolgáltatandó ki. Ezen bárcát az árusító megőrizni és a díjszedő közegek kívánatára haladéktalanul felmutatni köteles; fel nem mutató esetén a díj megfizetendő.

9. A díjszedésre jogosultak igazolvánnyal láttatnak el, mely igazolvány az árusító kívánatára felmutatandó; ezenkívül úgy a díjszedők, mint az ellenőr ismertető jelvényvel és igazolvánnyal láttatnak el.

10. A díjszabás a vámsorompónál, mázsházaknál, ugyszintén a piacokon és elárusító helyeken állandóan kifüggesztve tartatik.

11. A szabályszerű díjak fizetésének megtagadása, vagy elmulasztása esetén, a dijszedők jogositva vannak az elárusítót — rendőri segély igénybevételével is — megzálogolni; a zálogolás azonban a zálogtárgy beszolgáltatásával a zálogosító által még ugyanaz nap — lehetőleg a zálogvételkor — a kerületi rendőrkapitányságnál bejelentendő. Ugyancsak a dijszedők kötelesek a piacon gazda nélkül levő tárgyakat is az illetékes kerületi rendőrkapitánysághoz beszállítani.

A szabályszerű díj és kiszabandó bírság lefizetése után a zálogtárgy azonnal visszaadandó.

Ha a zálogtárgy 3 nap alatt ki nem váltatnék, az illetékes kerületi rendőrkapitányság által árverésen eladandó és a befolyt vételárból a díj és a kiszabott bírság levonása után megmaradó rész, ha azért a megzálogolt 30 nap alatt jelentkeznék, kiadandó, ezen idő eltelte után pedig a szegényalap javára fordítandó. Ugyanezen eljárás követhető a gazda nélkül talált tárgyakra nézve.

Büntető határozatok.

A megállapított vásárhelypénz, mértékhasználati és legeltetési díjak fizetésének kijátszására irányuló minden cselekmény kihágást képez s 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, nem fizetés esetén az 1879. évi XL. t.-c. 22. §-ának megfelelő elzárással büntetetik.

A pénzbüntetés az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-ának megfelelő célokra fordítandó. Ezen felül a szabályszerű helypénz, mértékhasználati és legeltetési díj minden esetben külön beveendő és a vámhivatalnak átírat kapcsán megküldendő.

A pénzbüntetés megállapítására első fokban a rendőrkapitányság, másodfokban a városi tanács, harmadfokban a magy. kir. belügyminiszterium illetékes.

A dijszabályzat alapján felmerülő egyes vitás esetekben első fokban a városi tanács, másodfokban a városi közigazgatási bizottság határoz.

Ennek határozata ellen az 1896. évi XXXI. t.-c. 34. §-a alapján panasznak van helye a kir. közigazgatási bírósághoz.

Dijszabás.

I. osztály.

Ide tartoznak a kereskedelmi, ipari és házi-iparcikkek, melyek élelemre nem szolgálnak, továbbá a belépő-díj mellett megtekinthető látványosságok és mutatványok: panoráma, lovarda, erőművészet stb.

A)

Az ezen osztályba tartozó áruk minőségükhöz képest az elfoglalt terület minden □ métere után naponként az alábbi díjtétel alá esnek:

a) Bőrönd, gyári vászon, gyermekjáték, kelme-kendő, kékfestő, kép, könyvkötő és papír, majolika, porcellán, norinbergi és gyolcsárak; házi vászon, ékszerek, órák, látszerész, tajték- és vésnői-áruk; üveg, kőedény, vas és réz (sárga és vörös) áruk kor. III. —.24

b) Kikészített bőr és esztergályos munkák, továbbá gyertya-, szappan-, kalap-

(posztó és szalma) áruk, nemkülönböztetve nyerges és szijgyártó-áruk; mindenféle szabó-, szücs-, takács-, szövött és vatta-áruk; szelelő rosták és más gazdasági eszközök és butorok után kor. III. —.16

c) Asztalos, bádogos, cipész, csizmadia, gombkötő, kerék, kocsi, szekér és kerékgyártó munkák, kötélverő, favilla, faedény, fagereblyék, eszerépedény, kapa, kapanyelek, talicskák, szekér-oldalak, fonnott ülések, kosarak és kasok, len, kender és gyékények, valamint mindennemű az a), b), c) pontok alatt meg nem nevezett áruk után —.06

d) A nyersbőr, gyapju és toll után a vásárhelypénz darab-, illetve tartálysámra naponként fizetendő. És pedig:

1. Ló- és mindennemű szarvasmarha-bőr darabja után —.08

2. Csikó-, borju-, juh- és kecske-bőr darabja után —.04

3. Vad- és házi-nyul, valamint hasibőr darabja után —.02

4. Gyapju és toll után tartályonként:

a) ha a tartály 2 □ méternél nem nagyobb —.20

b) ha a tartály 2 □ méternél nagyobb —.40

B)

Mutatványok.

1. Panoráma, lovarda, állatsereglet, erőművészeti társulatok és hasonló nagyobb mutatványoknál az elfoglalt terület minden □ métere után naponként —.04

Nagyobb hely elfoglalása a huzamosabb tartózkodás esetén a tanács jogositva van a helypénzt egészség szerint általában megállapítani.

2. Vásári bűvészek, kintornások, erőművészek, fényképészek és egyéb kisebb mutatványoktól szintén naponként és □ méterenként kor. III. —.06

II. osztály.

Ide tartoznak az összes élelmi cikkek és nyers termények.

a) Ha tartályban (kosárban, zsák, láda, bádogedény stb.) árusítatnak:

1. Mindennemű mezőgazdasági apró mag termény, nemkülönböztetve való takarmánymagvak, továbbá hüvelyes vetemények és burgonya, dinnye, káposzta, hagyma, tök, saláta és minden egyéb külön meg nem nevezett konyhakertészeti zöldségmennyiség tartályonként —.04

2. Mindenféle friss és aszalt gyümölcs, őrölt paprika tartályonként.

3. Tej, tejfél, túró, vaj, gomolya, tojás és méz kisebb tartályonként kor. III. —.04

Nagyobb tartályonként —.20

4. Hal, csik, rák után kisebb tartályonként —.10

Nagyobb tartályonként —.40

5. Azon élelmiszer- és baromfi-árusok, kik a Piactéren az nap helyet nem fog-

laltak (s ennél fogva helypénzt ott nem fizettek) csupán házalnak, akár megrendelésre, akár anélkül szállítanak, — személynként . . . . .

Megjegyeztetik, hogy az a) pont 1—5. tétele alatti áruknál „kisebb tartály“ alatt — legyen az kosár, zsák, hordó, dézsa vagy bádgedény — 20 literen aluli, nagyobb tartály alatt pedig ennél nagyobb űrtartalma értendő.

b) Ha ezen díjosztályba tartozó termények és élelmiszerek fogatokon, tartályok nélkül hozatnak be, illetve árusítatnak, fogatonként és naponként:

1. Tüzifa . . . . .
2. Gyümölcs és cser után . . . . .

2. Mindennemű széna, szalma, lucerna, lóhere, tengeri haj és kóró, szálas gyékény és nád, valamint takarmányrépa után

4. Egyéb termények és élelmicikkek után. . . . .

Ezen osztályba tartozó termények és más áruk után az egy szekérre megállapított ezen helypénznek egy talyiga után csak fele fizetendő.

c) Ha ezen osztályba tartozó áruk tartály nélkül, a tér elfoglalásával árusítatnak, — vagyis lerakatnak — ez esetben az elfoglalt tér minden □ métere után, minőségre való tekintet nélkül, fizetendő:

1. A földön való árulásnál. . . . .
2. Állványon vagy asztalon való árusításnál . . . . .
3. Nyílt sátor alatt való árulásnál. . . . .
4. Zárható sátorban való árulásnál . . . . .

A fogatok után, ha azok a szállítmány lerakása után nem maradnak a vásártéren, külön helypénz nem szedhető.

Ha azonban a piac, illetve vásártéren maradnának, a szekérért . . . . .

a talyigáért . . . . .

ha pedig a szekér vagy talyigába állat van befogva, ezen díjak felével még több fizetendő.

A gróf Degenfeld-téren és Simonffy-utcai piacon levő vassátrak a 84—4538. és 83—4537. 1902. sz. közgyűlési határozatokban megjelölt díjért adhatók ki; ha azonban egy egész hónapi használatra ki nem vétetnének, a c) 4. pont alatt megjelölt díjért napi használatra is kiadatnak.

III-ik osztály.

Ide tartoznak az apró jószág és vadak, melyek után a vásárhelypénz darab számra fizetendő:

1. Szarvas, őz, vaddisznó után . . . . .
2. Bárány, pecsenye-malac, hizott lud, pulyka, nyul, fácán után. . . . .
3. Vadlud, vadkacsa, fogoly, szalonka, fűrj és egyéb szárnyas vad után. . . . .
4. Sovány lúd, kacsa, kakas, kappan, tyuk és csirke után. . . . .
5. Egy kotló alja csirke kotlóstól. . . . .

kor. fill.

IV-ik osztály.

Állatvásártéri díjak,

—20 melyek a vásártérekre akár befogva, akár szabadon hajtott, kocsi mellé kötött, vagy vezetett állatok után és pedig: vidékiek által a vámsorompóknál, helybeliek által pedig a vásártér bejáratánál a behajtást megelőzőleg fizetendők:

1. Egy darab egy éven felüli lóért az első osztályban . . . . . kor. fill. 1. —
2. Egy darab egy éven aluli lóért ugyanezen osztályban . . . . . —.60
3. Az első osztályban egy 4 kerekű járműért . . . . . 1.—
- 30 Egy 2 kerekű járműért. . . . . —50
- 60 4. Egy darab egy éven felüli lóért, valamint minden 4 kerekű járműért a második osztályban. . . . . —.40
- 30 5. Egy darab egy éven aluli lóért és minden 2 kerekű járműért a második osztályban . . . . . —.20
- 40 6. Egy darab egy évesnél idősebb mindennemű szarvasmarha után. . . . . —.40
7. Egy darab egy éven aluli mindennemű szarvasmarha után . . . . . —.20
8. Egy darab egy évesnél idősebb öszvér, szamár, valamint hizott sertésért. . . . . —.10
9. Egy darab egy éven aluli öszvér, szamár, félévesnél idősebb sovány tenyészsertés, ugyszintén juh, kecske, birka, kos, ürü, bárány és kecske gödölye és malacért . . . . . —.06

Súly- és űrmértékek használata.

1. Egytől ötven kilogramm sulyig való mérésért . . . . . —.08
2. Egytől száz kilogramm sulyig való mérésért . . . . . —.16
- A további sulyért métermázsánsként. . . . . —.06
3. Mezőgazdasági magtermények méréséért métermázsánsként. . . . . —.04

A terményvásártéren felállított hidmérleg használatánál:

4. Egy terhelt jármű méréséért minden métermázsas suly után . . . . . —.02
5. Egy üres szekér vissza méréséért göngy (tára) sulyokkal . . . . . —.10
6. Egy üres talyiga vissza méréséért göngy (tára) sulyokkal. . . . . —.06

Űrmértékek kölcsönhasználata:

7. Egy 5, 10, vagy 50 literes mérőnek egy napi vagy kevesebb ideig tartott használatáért darabonként . . . . . —.40

A kölcsönvevő az űrmérték bekerülési árának megfelelő óvadékot a kölcsönvételkor letenni köteles.

Legeltetési bér:

1. Egy darab egy éven felüli ló, öszvér, szamár és mindennemű szarvasmarháért minden 24 órára . . . . . —.20
2. Kisebb fajta állatoktól, mint juh, kecske, sertés db.-ként minden 24 órára . . . . . —.06

kor. fill.

2.—

—10

—06

—02

—20